

”מה אשׁיב”

”כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם”

גיליון 12

פרשת – תצוה

אוצר הפרשה

ת"א	17:14	מוצ"ש	18:11	ר"ת	18:46
-----	-------	-------	-------	-----	-------

איך אפשר לברוח ממידות רעות

בפרשה נאמר "ועשית מצנפת שש ואבנט תעשה מעשה רוקם" (כח-לט) כתב רבינו יונתן בן עוזיאל, שהמצנפת באה לכפר על גסי הרוח, בעלי הגאווה. וכתב בספר אורחות צדיקים, שהגאווה היא פתח לרעות רבות, ולא ראינו כזאת רעה בכל המדות, ולכן האדם צריך להתחכם ולדחות אותה במקום שאינה ראויה בו. ועוד ראינו בפרשה בשבח בגדי הכהן הגדול, וקוראים לבגדים – כבוד, ולמה? אומר ר' חיים פלאגי, מי שבגדיו נאים וטליתו מלוכלכת עונשו מרובה מאוד. כלומר אדם חייב לעשות הכנה למצוות וחלק מזה, זה בגדים – שהם לכבוד.... ואם לא, הוא מבזה את המצוות.

מספרים על הצדיק ר' זושא, שכל ימיו היה מסתפק במועט והיה עובד את ה' בשמחה, כשהגיעה בתו לפרקה והיתה צריכה להתחתן, לא היה לאביה כסף לחתן אותה, אך ר' זושא שם מבטחו בה', התפלל ונענה, הוא קיבל מכתב מרבו, שיש לו עבורו שלוש מאות רובל עבור חתונת בתו..... הלך ר' זושא בשמחה לקבל את המתנה מרבו, ובדרך חזרה עצר באחת העיירות שנשמע מתוכה קול המולה, וקול של צעקות בקעו מאחת האכסניות, אשה אחת אלמנה הבטיחה לתת לחתן שלוש מאות רובל, והיום הוא יום חופתה,

הכל היה מוכן לחתונה, אך כשבאה האלמנה לתת את הכסף, ראתה שנעלם לה הכסף, והחתן מסרב להתחתן עם בתה, וכעת היא בוכה על הגזירה שנפלה עליה..... כששמע זאת ר' זושא, השתיק את כולם ואמר להם בשמחה..... אני מצאתי את הכסף האבוד..... תאמרו לאלמנה שתבוא לקחת את הכסף האבוד.....! מהרה האלמנה בהתרגשות ובאה לפני ר' זושא והחלה לפאר ולשבח אותו על מעשהו שעשה, וכל אנשי העיר הצטרפו אליה והללו גם את ר' זושא,

מה עשה ר' זושא, במקום להביא לה שלוש מאות רובל הביא לה מאתיים שבעים רובל, מה זה, שאלה האלמנה את ר' זושא?..... אמר לה מגיע לי שכר טרחה, כמו שנהוג עשרה אחוז למוצא אבידה..... כל העיר עמדה על הרגליים, מה זה צריך להיות???. ממתי לוקחים אחוזים על אבידה? איזה מין יהודי שפל זה! וכולם סילקו אותו בצעקות ובביזנות..... הגיע הסיפור לאוזני רבו של רב זושא, והוא לא האמין למשמע אוזניו..... שרב זושא יקבל עמלה על מציאת אבידה?

מיד הבין הרב מה עשה ר' זושא עם הכסף שנתן לו ושלח לו מכתב, אשריך על המעשה שעשית, שבזכותך זכה הזוג להקים בית בישראל, וגם שמחת אלמנה..... אבל מדוע דרשת שכר טרחה?..... ענה לו ר' זושא, כאשר הודעת לי לאנשי העיר שמצאתי את הכסף, נכנס בליבי יצר הרע והחל לומר לי, זושא... עשית מצוה כל כך גדולה.... שעוד לא זכה איש לעשות מצוה שכזאת! אתה גדול הדור! אין כמוך בעולם כולו! ועוד אחר כך, באו אנשי העיר ושכחו אותי, מיד הרגשתי שאני עומד ליפול למידות גרועות גאווה וכבוד, ולכן ביקשתי שכר טרחה, ועל ידי כך קבלתי צעקות וביזנות, וניצחתי בזה את יצר הרע!

שו"ת "מה אשׁיב"

הרה"ג יוסף חיים עדני שליט"א רב ומו"צ בבית הוראה "ביע אומר"

דין הלכתי – מהפרשה

מה חשיבותם של בגדי השבת

נאמר בפרשה "ועשית בגדי קודש לאהרון אחיך וכו'. ועשו את בגדי אהרון לקדשו לכהן לך" (כח- ב' ג'), מבואר בפרשתינו מעלת הבגדים, ובהלכות כה"ג בבגדים מיוחדים.

בגדי שבת מטהרים את כל איברי האדם- הרב שלום נח ברזובסקי כותב בספרו 'נתיבות שלום': "כי עניין בגדי שבת הם 'בגדי קודש' המטהרים את כל אבריו של אדם, כדי שיוכל להיכנס לשבת קודש ולקבל את אורה. ויש בחינה של טהרת האברים על ידי בגדי שבת, ובגדי שבת מכניסים בנו קדושה".

כבוד השבת- החיוב לכבד ולענג את השבת מקורו בנאמר בספר ישעיהו, "וקראת לשבת עונג... וכבדתו מעשות דרכיך". לדעת הראשונים, 'עונג' הוא בהנאות הגוף - כגון אכילה ושתייה, ואילו 'כבוד' הוא בכסות נקייה ונאה, נקיות הגוף, תיקון הבית לכבוד שבת, וכל מעשה שעל ידו מבטא האדם את חשיבותו של יום השבת.

האם גם כשאדם נמצא לבד בביתו צריך ללבוש בגדי שבת- כל המרכיב לכבד את השבת בגופו - באכילה ושתייה, ובבגדיו, הרי זה משובח. כבוד השבת הוא שילבש אדם בשבת בגדים נקיים. בשולחן ערוך נפסק להלכה כי "אפילו אם הוא בדרך בין הנכרים, ילבש בגדי שבת... אמר המלבושים לכבוד הרואים, אלא לכבוד השבת". ולכן יש ללבוש בגדי שבת לפני כניסת שבת- ולפושטם רק במוצאי השבת, ויש ענין גדול שנשים תלכשנה בגדי שבת לפני שהן מדליקות את נרות השבת.

שו"ת – בהלכות "שבת"

האם מותר לרוץ מפני הגשמים/מפני כלב הרץ אחריו?

מרו הגאון ר' חיים קניבסקי (בקרית מלך שבת פרק כד' הלכה ד') שאסור יהיה לרוץ בשבת מפני הגשמים. אולם בשו"ת שבט הלוי (חלק א' סימן נח'), וכן מרו הראשל"צ הרב יצחק יוסף בילקוט יוסף (סימן שא' סעיף ג') כתבו, מותר לרוץ בשבת, הואיל וריצה זו שונה מחול, וניכר לכל שרץ מפני הגשמים/הכלב.

האם מותר לעשות התעמלות בשבת?

כתב הרב שלמה זלמן אויערבאך (שולחן שלמה חלק ב' עמ' קלו'), וכן מרו הרב עובדיה יוסף (חזון עובדיה שבת חלק ג' עמ' שפז), מה שאסר השולחן ערוך התעמלות בשבת, היינו דוקא בהתעמלות שעושים לרפואה, כמו שעושים לשחרר מבית החזה, אבל התעמלות שלנו שעושים כדי להתענג, כמו התעמלות בוקר, הדבר יהיה מותר.

כמוכן במכשירי התעמלות לא יעשה, גם אם זה לא מכשירים חשמליים, הואיל ויש בזה, משום "זילותא דשבת".

האם מותר לצאת לטיול בשבת?

כתב מרו הראשל"צ הרב יצחק יוסף (ילקוט יוסף שבת סימן שא סעיף ה') מותר לטייל בשבת, אף אם כונתו לצורך בריאות, ולכן מותר לטייל אחר אכילה, אך צריך לזהר לא לטייל במקומות שאין בהם עירוב.

באר יצחק

הרה"ג יצחק לורי שליט"א רב העיר נשר וחבר מועצת הרה"ר

ביאורי פרשה וטעמה

מרן רבינו הרה"ג הרב יפת טירי שליט"א מגדולי רבני תימן

מה מברכים על "הבמבה"

על במבה יש לברך "בורא פרי האדמה", ואין חילוק בין החברות השונות, כיוון שכולם נעשים באותה דרך ייצור – לוקחים תירס מזן מיוחד שמיועד לבמבה, גורסים אותו, מנפחים אותו, ומצפים אותו בחמאת בוטנים, וברכת התירס אינה משתנה אף על פי שמשתנית צורתו, מפני שהוא תירס מיוחד שדרך אכילתו היא דוקא באופן זה.

וכן דעת מרן רבינו עובדיה יוסף זיע"א שיש לברך על הבמבה בורא פרי האדמה, **ועל תשובתו הארוכה של מרן הראש"צ הרב יצחק יוסף** לברך בורא פרי האדמה על במבה, כתב רבינו הגדול זיע"א "כל דבריו אמת לאמיתיה של תורה".

אלא שבהסכמתו לספר הלכה בחרה (חלק י') כתב מרן זיע"א שעל חטיפי תירס מברכים שהכל, ומכאן חשבו כמה אנשים בטעות, שמרן חזר בו וסובר שעל במבה מברכים שהכל, אבל כבר מרן גילה דעתו, שלא היתה כונתו שם לבמבה, אלא דוקא לשאר חטיפים כמו ציטוס' וכדומה, שתהליך יצורם שונה מבמבה, וברכתם שהכל, וכן היתה דעתו של מרן הרב יוסף שלום אלישיב שיש לברך על הבמבה בורא פרי האדמה. אולם, במבה במילוי קרם חלוח או שוקולד, נראה שיש לברך עליה שהכל, כי שם המילוי 45%, ועוד בבמבה זו יש חומרים רבים, כך שרוב הבמבה שהכל.

איך יהיה אפשר להעביר ביקורת

נאמר בפסוק "ואתה תצוה את בני ישראל וכו.. (כז-כ) מסביר החתם סופר, שבכך רומזת התורה לדרך הנכונה, שבה צריך לכוון ולהעביר ביקורת, באופן שתביא תועלת.

ושלושה הם התנאים הנדרשים לכך: ראשית, להעביר את הביקורת מתוך אהבה ואחוה, ולא מתוך הפגנת שנאה או כעס, שנית, לא להביע זלזול באדם עצמו אלא להיפך, לכבד את האדם, ולמקד את הביקורת אך ורק במעשה המדובר (לבקר את המעשה ולא את העושה), שלישית, טוב יעשה המוכיח אם לא יעביר רק ביקורת "יבשה" אלא יתבל ויטעים אותה ברעיון עמוק, בביאור פסוק או מאמר חז"ל וכיוצא בזה, וכך יחדרו הדברים ללב השומע.

וזוהו הרמז ברצף פסוקי "ואתה" - "ואתה תצווה את בני ישראל" - אם רצונך לצוות, להורות דרך נכונה לאחרים, אזי- "ואתה הקרב אליך" - עשה זאת בקרבה ואהבה, ולא מתוך כעס ושנאה, וכן- "ואתה תדבר אל כל חכמי לב", הראה לו שאתה מחשיב אותו כחכם, אלא שהמעשה המסוים שלו מוטעה, ובנוסף- "ואתה קח לך בשמים ראש", טוב תעשה אם לא תדבר רק דברי ביקורת, אלא לווה אותה במיני בשמים, ברעיונות ערכים שיחידיו את המסר בלב השומע.

רב אורח מארי סלאם צדוק שליט"א רב בית הכנסת "עץ חיים"

צדקה תציל ממות!!!

הגמרא במסכת שבת (דף קנו) מספרת על בתו של ר' עקיבא, שהיתה צדקת, טובת לב ובעלת חסד, כשהגיע הזמן לחפש לה חתן, התחיל ר' עקיבא לדאוג, כיון שהחוזים בכוכבים אמרו לו שביום חתונתו תמות בתו הצדיקה, ר' עקיבא שמע, ולא סיפר לאף אדם את הדבר, אך בליבו דאג מהעניין, וכיוון שכך, התפלל ר' עקיבא לה' שישמור על בתו ויציל אותה, הלה מאה תלמיד חכם, ולזוג נערכה חתונה יפה, אליה הגיעו כל בני המשפחה, כולם שמחו ורקדו, ומלבד הכלה, אף אחד לא שם לב לאורח העני שהגיע לאולם ונותר ללא מנה,

הכלה בעלת חסד וכלילת המעלות, נגשה אל העני במהרה והגישה לו את מנתה, לאחר החתונה שבה הכלה לביתה, ואת סיכת שערה נעצה בקיר ביתה, למחרת בבוקר, בקומה משנתה, הבחינה היא בנחש גדול שמת בחור הקיר שבו נעצה בלילה את סיכתה, כשבריר אביה את הדבר, הבין שבתו, צדקה גדולה עשתה, הרים ר' עקיבא את עיניו למרום וקרא בקול גדול "צדקה תציל ממות".

למדנו מהסיפור הנפלא הזה, שלוש דברים, דבר ראשון- שכל אדם צריך להרגיש את עצמו כאילו הוא עצמו עני, דבר שני- שהתפילה מועילה לבטל גזירות, דבר שלישי- מי שמרבה בצדקה, אינו מפסיד לעולם!

הפתגם השבועי! אין העולם מתקיים, אלא בשביל מי שכולם את עצמו בשעת מריבה. (גמרא חולין דף פט)

ש"ת מבית ההוראה "יביע אומר"

חתנא דבי נשיאה מוריננו הרה"ג אהרן בוטבול שליט"א

האם מותר בשבת לשטוף ביצה מהחמין, תחת זרם מים?
מותר לרחוץ ביצה רותחת תחת הכרז בשבת, ולא צריך לחוש לבישול המים.

האם מותר בשבת לחתוך שקית מגליל של שקיות אשפה, כשיש קו מקווקו ביניהם?
הדבר אסור.

האם מותר בשבת לנקות פטמת סיליקון, או מוצץ בשבת?
מותר.

האם מותר לעקור עצי פרי מהגינה, לטובת הרחבת בנייה?
לדעת מרן השולחן ערוך, מותר לעקור עץ פרי כאשר נעשה לצורך הרחבת ביתו, אך כתבו הפוסקים "חמירא סכנתא מאיסורא", ולכן רצוי לעשות זאת על ידי גוי, אך אם מבצע העתקה של העץ למקום אחר, יהיה מותר גם על ידי יהודי.

מענה הלכתי בד' חלקי שולחן ערוך מבית ההוראה "יביע אומר" בטלפון – 02-5875871
שעל ידי ראש בית ההוראה חתנא דבי נשיאה מוריננו רבינו הרה"ג אהרן בוטבול שליט"א

מילתא דבדיחותא

בסיום השיעור היומי, פנה התלמיד לרבו בשאלה:
זה עתה למדנו שאין בן דוד בא עד שתכלה הפרוטה מן הכיס.
משמע, שבזה תלוי ביאת המשיח.
אבל במקום אחר, נאמר כי ביאת המשיח תלוי בזכות נשים צדקניות?????
ענה לו הרב, תלמידי היקר, שתגדל תבין, שאין כאן סתירה:
"ואומר לו, שבזכות נשים צדקניות – תכלה הפרוטה מהכיס..."

איך נוסעים לקרית שמונה? נוסעים פעמיים לקרית ארבע!

אומר המנהל לעובד שלו: אתה מופטר מהעבודה, אומר האישי: אבל לא עשיתי כלום, עונה לו המנהל: זה הבעיה.....

זיידורא בהלכה

כשילע זוזין בלית הכנסת, האם אומרים "צדקתך" במחזה של שלשת?
(מקורות- ילקוט יוסף זוופה וקידושין עכו עמוד)

העלון להצלחת כל התורמים והמסייעים
יגאל קרול הי"ו, אפרים מחפוד הי"ו, אופק מלכי הי"ו יקיר עדני הי"ו, אבי מגניז הי"ו.
וכן לעילוי נשמת – דוד בן גרציה הי"ד/ עמרם בן שלום/ יהודה בן יעקב ויצחק/ סיימון בן סרגיי.
לתרומות להוצאת העלון ניתן להתקשר- 050-4162455